

๕
ปักขคณนาวิธี

๘
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๙
ทรงพระราชนิพนธ์

พิมพ์ในงานทำบุญหน้าพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นราชศักดิ์สโมสร

๑๐
ครบ ๑๐๐ วัน

๑๑
เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๔

294.313
ค 19๖๗

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

หอสมุดแห่งชาติ

21 เม.ย. 2530

กรมศิลปากร

๗
ปกขคณนาวิธี

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลา
จันทบุรี

๘
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชนิพนธ์

พิมพ์ในงานทำบุญหน้าพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นราชศักดิ์สโมสร

ครบ ๑๐๐ วัน

เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๔

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

เลขห้อง ๐๗.

เลขหมู่ ๒๙๔.๓๑๓
๑ ๑๙๖๗

เลขทะเบียน ๔๖.๓๐ ๑.๙๙๗๘

คำนำ

หนังสือบันทึกชนนาวรชน เป็นตำราคำนวณบันทึกชดเชย
ไปโดยลำดับ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใช้ในคณะสังฆกรรมยุติกนิกาย ยัง
ใช้สวดท่ายสวดมนตรมาจนทุกวันนี้ แต่ที่ใช้สวดนั้น
ใช้เฉพาะตอนที่เปลี่ยนมีตัวอย่างในหน้า ๖ หนังสืออนตาม
บานแผนกภาษาบาลีอันมีอยู่ต้นเรื่อง ความว่า “อมต
ราชกุมาร^(๑) ให้พิมพ์ตามคำสั่งของพระเถร เมื่อเดือน ๙
ข้างขึ้น พ.ศ. ๒๓๙๕” : และบานแผนกเมื่อพิมพ์ครั้งที่ ๒
ว่า “หนังสือวิธีบันทึกชนนาวรชน เป็นพระราชนิพนธ์ใน
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พิมพ์ขึ้นไว้ณวัน ๕ ขึ้น

(๑) เห็นจะพระองค์เจ้าอมฤต พระราชโอรสในพระบาท
สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

๗ คำ เดือน ๕ ปีจอโทศก จุติศักราช ๑๒๑๒ แต่ยังไม่
 เสร็จประทับอยู่ณวัดบวรนิเวศวิหาร ๑๐๐ ระเบียบ บัดนี้
 หนังสือฉบับที่ส่งไปเสียบ้างแล้ว ข้าพระพุทธเจ้า นาย
 เจริญมหาตเล็ก บุตรหลวงเสนาภักดี คิดเห็นด้วยเกล้า ๆ
 ว่าเป็นของดีมีประโยชน์แก่คนทั้งหลายและบรรพชิตมาก จึง
 ได้พิมพ์ขึ้นไว้ครั้ง ๑๐๐๐ ระเบียบ ขอพระราชทานทอดเกล้า ๆ
 ถวาย ในการพระศุภมเด็จพระเจ้าลูกเธอ และพระอรรค
 ขายาเธอ ณ ท้องสนามหลวง พิมพ์เสร็จแต่บัดนี้ ๕ งาม
 ๑๒ คำ เดือน ๓ ปีกุนนพศก จุติศักราช ๑๒๔๕ ควรมิ
 ควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 ขอเดชะ” ต่อนี้มาไม่ปรากฏว่าได้พิมพ์อีก ระเบียบในราช
 บัณฑิตยสภาไม่มี เมื่อเร็ว ๆ นี้ นายเถา ศรีษณาดัย
 เปரியณ พนักงานในหอพระสมุดวชิรญาณ ไปพบระเบียบ
 พิมพ์ครั้งที่ ๒ มีอยู่ที่วัดเทพศิรินทร์ จึงขอคัดมาให้ไว้ใน
 ราชบัณฑิตยสภา ๆ เห็นว่าพระราชนิพนธ์เรื่องนั้นหาไม่ใคร
 ได้อยู่แล้ว จึงได้จดถวายเจ้าภาพไปพิมพ์ในงานทำบุญ

ค

หน้าพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นราชศักดิ์
ธโมธร ครบ ๑๐๐ วัน เพื่อรักษาให้พระราชนิพนธ์ถาวร
อยู่สืบกาลนาน.

ราชบัณฑิตยสภา

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๔

ปักขคณนาวิธี

๑ พุทธสัส ภควโต ปรีนิพพานโต เตนวุตฺตร-
 คิธตาทิกทวิธหสฺสสํกเก โสณสํวจฺจนเร สํวณมาสํสํก-
 ปกฺขมฺหิ เถรณคฺติยา อมเตน นาม ราชกุมารเณ
 อุปาสฺสเกน ปกฺขคณนาวิธานํ ลब्धวาปีตํ ฯ

ปกฺขา นามิธจฺจนทสฺส อมาวาโส ปุณฺณตา จ ปกฺขา นาม ทฺวิธา โหนฺติ ตโย ปุณฺณา อปุณฺเณโก จตฺตาโร ปุริมา ปุณฺณา ตโย . ปุเร จุลวคฺคา มหาสํมูหนาโม โส ทฺเว ปุเร จุลวคฺคา สํมูโห จุตโก นาม มหาสํมูหา ฉกฺขตฺตํ	คฺติยา อุปตฺถกฺขิตา ปกฺขานํ อุปตฺถกฺขณา ปุณฺณาปุณฺณปภาทโต จุลวคฺโคติ จุจฺจติ อปุณฺเณโก มหาสํมูหนา มหาวคฺโค ตฺว ปจฺฉิโม กเมเนวูปตฺถกฺขิโย มหาวคฺโค ตฺว ปจฺฉิโม โย ลพฺภตฺตนฺตรนฺตรรา อเถโก จุตโก สํมู
---	---

โส มหาวิญโญ นาม
 ปณฺจกฺขตฺตํ มหฺนฺตาว
 อเถโก จุตโก โหติ
 นเวว พุฑฺหา จุตกา
 . จุตสฺมฺพุฑฺหาโม โส
 จุตพุฑฺหาติ ทเลว
 มหาสฺมฺพุฑฺหาโม โส
 มหาสฺมฺพุฑฺหา เยเวตฺถ
 ยนฺติ สत्ตฺตรสฺสกฺขตฺตํ
 อถญฺจารสฺเม วาเว
 ตโต ปรี สत्ตฺตรส
 อเถโก จุตโก ยาคี
 มชฺฌิเมน อากาเรน
 อณฺเณถา หิ น สกฺกา
 เอตฺตาวตา จ ปกฺขานํ
 คนฺถชาตํ สุตฺตํ
 ภิกฺขุหิ อุกฺคเหตฺพุพ

อากจฺฉติ กทาจิ โย
 สฺมฺหา ปฏิปาณฺญา
 จุตโก วิญฺโญ โส
 มหฺาพุฑฺโห สกฺกิ ตโต
 โย จิเรเนว โหติช
 ตเถเวโก มหาพุฑฺโห
 โย วตฺตติ นินฺนฺตรํ
 คจฺฉนฺตา ปฏิปาณฺญา
 อญฺจ โปสฺยคานฺธิปํ
 ยาเตโก จุตสฺมฺพุฑฺโห
 มหฺนฺตา ยนฺติ สฺมฺพุฑฺหา
 เอสา หิ อินฺทุโน คติ
 คณฺธา สฺมภาวโต
 อุกฺคเหเนว ชานิตุํ
 คณฺนวลฺลุตฺตนาเมกํ
 สพุพโส ปรีนิฏฺฐิตํ
 พุทฺธสฺสเลวปิ สาสฺเนติ ฯ

๑ อิทานิ ตตฺติยภูเต

มหนฺเตเยว สัมพุยฺเห

เอตฺตกถฺสฺสํ พุยฺหสฺสํ

เอตฺตเก สัมเห อยฺ

เอตฺตกถฺสฺสํ วคฺคสฺสํ

ปกุเช เอตฺตกถฺสฺสํ วิเต

ปวตฺตติ ปจฺจุปปนฺโน

กาโต กถฺยุปตฺกฺขิโตติ ฯ

ภุมฺเม ชุทฺทหนฺติ โมเจตฺถ

สํมิสฺสํ ปจฺฉิโม มหา

สํชฺยาหิ วคฺตพฺพํ จํ

ตทณฺณปรีทิกํ

อิทํ ลกฺขณํ ฌตฺวาน

สํพุทฺธ ปรีวตฺตयेติ ฯ

๑ จะว่าด้วยการนับภักชตามมชฌิมคคิ ให้บริสัทท

ไม่รูภาษามคธได้เข้าใจ ก็คำที่เรียกว่าภักชนน คือแปล

ว่าภักแห่งเดือน คือนับแต่พระจันทร์เพ็ญจนดับ ดับจน

เพ็ญ เรียกว่าภักช ๑ ๆ ก็ในภักช ๑ นั้น บางที

วัน ๑๔ } ก็ในภักช ๑๕ นั้นเรียกว่าภักชถวน ในภักช

๑๔ นั้นเรียกว่าภักชชาติ กภักชถวน ๓ ภักชชาติ ๓

เรียกว่าจุลวคคิ ภักชถวน ๔ ภักชชาติ ๓ เรียกว่า

มหาวคคิ จุลวคคิ ๒ ที่ มหาวคคิ ที่ ๑ เรียกว่าจุล

สุมุหะ จุลวคคิ ๓ ที่ มหาวคคิ ที่ ๑ เรียกว่ามหาสุมุหะ

ในชั้นนี้ใช้มหาสมุทรเป็นพื้น ๑ มหาสมุทร ๒ ครั้ง จุลสมุทร
 ที่ ๑ เรียกว่ามหาสมุทร มหาสมุทร ๕ ครั้ง จุลสมุทร
 ที่ ๑ เรียกว่าจุลสมุทร ในชั้นนี้ใช้จุลสมุทรเป็นพื้น ๑

จุลสมุทร ๘ ที่ มหาสมุทรที่ ๑ เรียกว่าจุลสมุทร
 จุลสมุทร ๑๐ ที่ มหาสมุทรที่ ๑ เรียกว่ามหาสมุทร
 ในชั้นนี้ใช้มหาสมุทรเป็นพื้น ๑ มหาสมุทรมาได้
 ๑๗ ที่ จุลสมุทรจะมาที่ ๑ เมื่อเป็นไปได้เท่านี้
 พระ ๒ } ว่าจะได้เป็นเหมือนกัน โดยมีฉนิมคติครั้ง ๑ ๑

๐ บท ๒ ว่า ถ้าผู้จะเรียนบักขคณนาให้รู้ง่าย จำจะ
 ต้องตั้งเกิดใจความ ๓ เรื่องนี้ให้ถนัดจึงจะเข้าใจ ข้อต้น
 ว่า ให้จำชื่อ ๕ อย่างเสียให้แนวก่อน คือ ดัสมสมุทรที่ ๑
 พายุที่ ๒ ดัสมที่ ๓ วัคคะที่ ๔ บักขะที่ ๕ ก็ชื่อ
 ๕ อย่างนี้ มีทั้งจุลสมุทร มหาสมุทร เรียกประกอบเข้ากับข้อ
 นั้น ๆ ว่ามหาสมุทรเป็นต้นข้อ ๑ ๑ ข้อ ๒ ให้รู้ว่า
 ในพวกนี้จะใช้จุลสมุทรหรือมหาสมุทรเป็นพื้น ก็ในดัสมสมุทรใช้มหา
 .เป็นพื้น จุลสมุทรเป็นแต่ห้อยท้าย พายุใช้จุลสมุทรเป็นพื้น

มหา^๕เป็น^๒ผู้^๒ห้อย^๒ท้าย^๒ สัม^๒หะ^๒ไซ^๒มหา^๕เป็น^๒พิน^๒ (๓) วัค^๒คะ^๒
 ไซ^๒จุ^๒ตะ^๒เป็น^๒พิน^๒ (๓) บัก^๒ชะ^๒ไซ^๒มหา^๕เป็น^๒พิน^๒ (๓) ไคว^๒
 ดับ^๒กัน^๒อยู่^๒เช่น^๒นี้ จง^๒สัง^๒เกต^๒ให้^๒เข้า^๒ใจ^๒ ๗ ข้อ ๓ ว่า ให้^๒
 สัง^๒เกต^๒คร^๒วง^๒คร^๒าว^๒ที่^๒เป็น^๒ไป^๒แห่ง^๒พว^๒ก^๒น^๒ั้น^๒ ก็^๒ใน^๒บัก^๒ช^๒ที่^๒เป็น^๒
 พว^๒ก^๒แร^๒ก^๒น^๒ั้น^๒ มหา^๒บัก^๒ช^๒จะ^๒เป็น^๒ไป^๒ ๔ } ที่^๒บาง^๒ จุ^๒ด^๒บัก^๒ช^๒จึง^๒
 ไป^๒ที่^๒ ๓ ใน^๒พว^๒ก^๒วัค^๒ค^๒นั้น^๒ จุ^๒ด^๒วัค^๒ค^๒จะ^๒เป็น^๒ไป^๒ ๓ } ที่^๒บาง^๒
 มหา^๒วัค^๒ค^๒จึง^๒จะ^๒ไป^๒ที่^๒ ๓ ใน^๒พว^๒ก^๒สั^๒ม^๒หะ^๒นั้น^๒ มหา^๒สั^๒ม^๒หะ^๒จะ^๒
 เป็น^๒ไป^๒ ๕ } ที่^๒บาง^๒ จุ^๒ด^๒สั^๒ม^๒หะ^๒จึง^๒จะ^๒ไป^๒ที่^๒ ๓ ใน^๒พว^๒ก^๒
 พยุ^๒หะ^๒นั้น^๒ จุ^๒ด^๒พยุ^๒หะ^๒จะ^๒เป็น^๒ไป^๒ ๑๐ } ที่^๒บาง^๒ มหา^๒พยุ^๒หะ^๒
 จึง^๒จะ^๒ไป^๒ที่^๒ ๓ ก็^๒ใน^๒สั^๒ม^๒พยุ^๒หะ^๒นั้น^๒ มหา^๒สั^๒ม^๒พยุ^๒หะ^๒จะ^๒เป็น^๒
 ไป^๒ ๑๗ ที่ แล้ว^๒จุ^๒ด^๒สั^๒ม^๒พยุ^๒หะ^๒จึง^๒จะ^๒ไป^๒ที่^๒ ๓ เถ^๒น^๒ั้น^๒จึง^๒จะ^๒
 ชื่อ^๒ว่า^๒ไค^๒ร^๒อบ^๒ ๑ แห่ง^๒บัก^๒ช^๒ค^๒ณ^๒นา^๒ น^๒เป็น^๒ใจ^๒ค^๒ว^๒าม^๒ ๓ ข้อ^๒
 จง^๒จำ^๒ไว้^๒ ให้^๒ถ^๒น^๒ิด^๒จึง^๒จะ^๒รู้^๒ง^๒่าย^๒แ^๒เด^๒ ๗

๐ บท ๓ ว่า จง^๒ค^๒ึก^๒ษา^๒ไป^๒ก^๒่อน^๒เ^๒ก^๒ิด^๒ อย่า^๒เพ^๒อ^๒เ^๒ี้ย^๒ใจ^๒
 จง^๒อ^๒ุต^๒ธ^๒า^๒ให้^๒จำ^๒ชื่อ^๒ห^๒ม^๒ว^๒ด^๒ท^๒ง^๒ ๕ แ^๒ะ^๒ค^๒ร^๒าว^๒แห่ง^๒ห^๒ม^๒ว^๒ด^๒น^๒ั้น^๒ ว่า^๒
 ท^๒น^๒จะ^๒ถ^๒ง^๒นี้^๒ แ^๒แล้ว^๒เป^๒ด^๒ุ^๒ย^๒น^๒ไป^๒อย่าง^๒น^๒ ๗ เถ^๒น^๒น^๒ ก็^๒ค^๒ง^๒จะ^๒

เข้าใจเป็นแท้ จะบอกลักษณะเปลี่ยนไว^๒ ให้รู้แน่พอเป็น
ตัวอย่าง เมื่อแรมเดือน ๑๑ ปีระกาเอกศก ถ้าจะว่า
ตาม^๔ บกชคณา เป็นส้มพยุหะใหญ่ที่ ๓ พยุหะน้อย
ที่ ๗ ส้มพยุหะใหญ่ที่ ๒ วกคณอยทต^๒น บกชใหญ่
ที่ ๒๒ จึงได้สังเกตไว^๒เป็นตัวอย่างเกิด ถ้าจะเปลี่ยนตาม
ภาษามคร ว่าอย่าง^๕นี้

◎ อิทานิ ตติยภูเต มหันเตยเว ส้มพยุหะ
สตุตมสเสว พยุหสตุต ทุติเย ส้มพยุหะ อย
ปจิมสเสว วกคณสตุต ปกเช ปจิมสณนิเต
ปวตตติ ปจจุปปนโน กาโด กตฺยูปตกฺขิตติ ๑

◎ จึงเล่าจำไว^๒เป็นตัวอย่างเกิด แล้วจึงตรึงตรอง
ต่อไป อย่าเพ้อว่าข้าพเจ้าไม่รู้ ไม่เข้าใจ จะพาความโง่
ตายไปเสียเปล่า ถ้าตรวจทานรู้แต่เพียงว่าเสียบทองแล้ว
ก็จะต้องกินเขา ก็จึงศึกษาไปก่อนเกิด คงจะรู้อย่า
สนเท่ห์ให้เลย ๑ พรรณนา^๕แจ้งในการให้ คึกขาน^๒บบกช
ตาม^๒วธิ^๒บบกชคณา จบแต่เท่านั้นแล ๑

๑ เกณฑ์วันแห่งหมวดนั้น ๆ ดังนี้

วันแห่งจุดบักข	๑๕	วันแห่งมหาบักข	๑๕
„ จุดวักค	๕๙	„ มหาวักค	๗๔
„ จุดมฺหะ	๑๙๒	„ มหาตฺมฺหะ	๒๕๑
„ จุดพยฺหะ	๑๔๔๗	„ มหาพยฺหะ	๑๖๙๗
„ จุดมฺพยฺหะ	๑๔๗๒๑	„ มหาตฺมฺพยฺหะ	๑๖๑๖๘

๑ เกณฑ์เลขดังนี้

มหาบักข	๑๗๑	๖๗๒๔๗๔๐
จุดบักข	๕๕๙	๗๗๒๓๗๗๖
จุดวักค	๔๔	๗๓๔๙๓๕๖
มหาวักค	๑๒๖	๙๑๗๕๓๘๔
มหาตฺมฺหะ	๔	๓๔๗๒๖๘๔
จุดมฺหะ	๓๗	๔๐๗๖๖๗๒
จุดพยฺหะ	๐๐	๖๗๑๓๒๓๒
มหาพยฺหะ	๘	๘๗๕๙๔๓๒
มหาตฺมฺพยฺหะ	๐๐	๐๓๗๓๐๙๘
จุดมฺพยฺหะ	๐๐	๖๓๔๐๑๖๔

เกณฑ์หมวดใด ๆ .

๑ เกณฑ์เลขอีกอย่างหนึ่ง

๕๕ ๑ ๑๓๖๑๗๑๖

๗๕๐ ๑ ๕๕๑๐๐๓๒

๗๓๑ ๑ ๔๔๔๔๓๑๖

๑๘๒ ๑ ๘๖๑๒๐๗๕

๑ คติหนึ่ง ๗๒๐ บัณฑิตหนึ่ง ๑๐๘๐๐ เดือนหนึ่ง

๒๑๖๐๐ ฤกษ์หนึ่ง ๘๐๐

๑ ไม่รู้ยาถาม ต้นความข้อเคา คิดทำตำรา
อย่างนั้นแล ๑

๑ นิจะคิดทำธรรมาศตามพวกเรา ให้ตั้งรอบ ๑
คือ ๑๕ บินนลง เอา ๑๒ คุณเป็นเดือน แล้วเอา ๗ หาร
ดิพัทลง ๗ ฐานเป็นเกณฑ์เดือน เศษเดิมที่ยังเหลืออยู่
นั้น เอา ๓๐ คุณ เอา ๗ หาร ไดดิพัท ๑๗ เป็นเศษวันเอา
ไปบวกกันเข้ากับเกณฑ์เดือนทุกฐานไป ถ้าครบ ๓๐ เข้า
เมื่อใด เอาไปบวกเข้าเสียในเกณฑ์เดือน เศษวันที่หาร
เหลืออยู่ ๑ นั้น เอาบวกเติมเข้าเสียในฐานสุด จึงจะ

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก

จันทบุรี

ครบ ๓๐ เป็นสัญญาในทันทัน เมื่อเป็นดังนี้ เกณฑ์เดือน
ในระวางอธิกมาตนั้น จะเป็น $\frac{32}{33}$ บ้างกับเศษวัน ถ้า
จะนับแต่เดือนอธิกมาเป็นต้นไปจนถึงเดือนอธิกที่จะมาใหม่
ในคราวหลัง จึงเป็น $\frac{33}{34}$ บ้างกับเศษวัน เมื่อตกถึง
ในเดือนไหน ให้ได้เดือนนั้นเข้า ๒ ที่ เกณฑ์อธิกมาต
นั้น จึงได้รูดังนี้ $\frac{33}{34} | \frac{34}{35} | \frac{35}{36} | \frac{36}{37} | \frac{37}{38} | \frac{38}{39} | \frac{39}{40} |$ เป็นรอบ
๑ เดือน ๖

๑ ถ้าจะใคร่รู้ว่าอธิกมาตจะมาในเดือนใด ให้ตั้ง
จุดศักราชปีนั้นลง เอา ๑๑๗๐ ลบ เอา ๑๘ หักร ถ้า
เศษ ๓ เป็นที่ ๑ จะมาเดือนยี่ เศษ ๖ เป็นที่ ๒ จะมา
เดือนสิบ เศษ ๙ เป็นที่ ๓ จะมาเดือนเจ็ด เศษ ๑๑
เป็นที่ ๔ จะมาเดือนสาม เศษ ๑๔ เป็นที่ ๕ จะมาเดือน
สิบสอง เศษ ๑๗ เป็นที่ ๖ จะมาเดือนแปด เศษ ๐
เป็นที่ ๗ จะมาเดือนห้า อนึ่งเป็นวิธีอธิกมาตตามปักข
คณนา ในพวกเราใช้อย่างนี้แต่ ๖ แต่ในปีระกาเอกศก
จุดศักราช ๑๒๑๑ น ออกเศษ ๓ เป็นต้นรอบ คือเป็น

คตียะที่^๒ต้น แต่ข้างตำราเก่าในสยามประเทศนั้น เป็นปี
 ที่ ๒ แห่งคตียะที่ ๒ จงได้^๒สังเกตไว้^๒ให้^๒แน่ จังจะได้^๒รู้^๒ทั้ง
 ฤทธิพวกเราพวกเขา จะได้^๒ไม่^๒เป็น^๒คน^๒เดอะ^๒เทอะ^๒ ดู^๒ตร
 เขาอย่าง^๒น^๒จ^๒จำ^๒ไว้^๒ คตียะ คตียะ คตียะ ทุคตียะ คตียะ คตียะ
 ทุคตียะ ๑ คตียะ ^๒นั้น^๒ว่า^๒ใน^๒ปี^๒ที่ ๓ ทุคตียะ ^๒นั้น^๒ว่า^๒ใน^๒ปี^๒ที่ ๒
 จงจำ^๒ดู^๒ตร^๒น^๒ไว้^๒อย่า^๒ได้^๒หลง^๒ตม^๒ ว่า^๒ด้วย^๒วิธี^๒อ^๒ร^๒ก^๒มา^๒ด^๒จบ
 เ^๒თან^๒เด^๒ ๑

๐ ถ้าจะ^๒ใคร^๒รู้^๒เกณ^๒ท^๒เด^๒ช^๒ ก^๒ำ^๒ด^๒ง^๒เด^๒เ^๒อ^๒น^๒ ก^๒ำ^๒ด^๒ง^๒บ^๒ก^๒ช^๒
 พระ^๒จัน^๒ทร^๒ ให้^๒เ^๒า^๒ว^๒ัน ๖๘๒ ต^๒ง ๑๑ ค^๒ุณ^๒ เ^๒า ๖๘๒ ห^๒าร
 ได้^๒ต^๒พ^๒ธ^๒ ๑๑ บ^๒ว^๒ก^๒ฐ^๒ำ^๒น^๒บ^๒น^๒เ^๒น ๗๐๓ ค^๒ิ^๒ถิ^๒ เ^๒า ๓๐ ห^๒าร^๒เ^๒น
 ๒๓ เ^๒อ^๒น^๒ก^๒บ ๑๑ ค^๒ิ^๒ถิ^๒ แ^๒ด^๒ว^๒ต^๒ง ๖๘๒ ว^๒ัน^๒ด^๒ง เ^๒า ๒๔ โ^๒ม^๒ง
 ค^๒ุณ^๒ ค^๒ิ^๒ถิ^๒ ๗๐๓ ห^๒าร ได้^๒ต^๒พ^๒ธ^๒ค^๒ิ^๒ถิ^๒ธ^๒ ๒๓ โ^๒ม^๒ง^๒เค^๒ษ^๒ เ^๒า
 ๗๐๓ ค^๒ุณ^๒ แ^๒ด^๒ว^๒เ^๒า ๗๐๓ ห^๒าร ต^๒พ^๒ธ^๒เ^๒น^๒เ^๒น ๑ แ^๒ด^๒ว^๒ต^๒ง
 เกณ^๒ท^๒ด^๒ง ๒ ฐ^๒ำ^๒น ฐ^๒ำ^๒น^๒บ^๒น^๒เ^๒า ๓๐ ค^๒ุณ^๒ เ^๒า ๗๐๓ ห^๒าร
 ต^๒ก^๒ด^๒พ^๒ธ^๒เ^๒น^๒ว^๒ัน ๒๘ เค^๒ษ^๒ท^๒ำ^๒ด^๒เ^๒ไ^๒ ๑ ฐ^๒ำ^๒น^๒ด^๒ำ^๒เ^๒า ๓๐ ค^๒ุณ^๒
 เ^๒า ๒ ห^๒าร^๒ต^๒พ^๒ธ^๒เ^๒น^๒เกณ^๒ท^๒บ^๒ก^๒ช^๒ แ^๒ด^๒ว^๒จ^๒ง^๒เ^๒า ๗๐๓ ห^๒าร

ตกตึกพอได้วัน ๑๔ เศษทำต่อไป เกณฑ์เดือนเท่านั้น ๒๕ วัน
 ๑๒ โมงกับ ๕๑๖ แค้น เกณฑ์บักขเท่านั้น ๑๔ วัน ๑๘ โมง
 ๒๕๘ แค้น เกณฑ์ติด ๒๓ โมง ๔๓๘ แค้น จงได้รู้ ก
 ใน ๖๘๒ วันเป็นติดเกินอยู่ ๑๑ จะไปเต็มพร้อมในเพลา
 ๒๓ เดือนกับ ๑๓ วัน ไปพร้อมในวันดับหรือเพ็ญ ดังที่
 ตั้งในที่ลุด ๗๐๓ เดือน คิดเป็นปี ๕๖ ปี กับ ๑๑ เดือน
 ถ้วน จงได้รู้แล ฯ

๑ นักปราชญ์ผู้แต่งตั้ง ตำรา

อาทิตยจันทร์มรรคา

รอบรู้

แลดงบักขคณนา

เป็นแบบ

ไว สิบกุดบุตรผู้

ฉลาดดัดทำตาม ฯ

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก

จันทบุรี

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนา
ถนนราชบุรินทร์ นคร

๑๘/๑๑/๗๕